

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XXIII. Die Lunæ post quartam Dominicam. Ad pravam illam consuetudine[m] extirpandam, eorum, qui in Templis absque religione & respectu versantur, ostenditur, quàm grave delictum sit, quod à ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

SERMO VIGESIMUS TERTIUS.

DIE LUNÆ POST QUARTAM DOMINICAM.

*Et cum fecisset, quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit
de Templo. Ioan. 2.*

I. Trociscissimum sanè crimen esse necesse est, quod Princeps propriâ manu ulciscitur: Parentes quondam nostros è primis illis deliciarum Tempe DEUS eiecit, verùm executionem Angelo demandavit; Chananzos è terris suis expulit, sed immisso sciniphum, culicumque exercitu; Amorrhæos è finibus suis fugavit, sed muscarum aculeis est usus: nec uspiam legitur propriâ manu flagitiosos castigasse, quàm cum debitum templis honorem negarent. Manu angelicâ percussit Egyptum, & integrum Assyriorum exercitum profligavit; Herodes ipse, vanissimus ille Divinitatis affectator, non nisi Angelo percutiente interiit. Cùm verò hodie sacræ ædes profanantur, video Christum ipsum, aliàs tam mansuetum, & placidum, manum flagello armare, & in reos sævire. Quàm atrox ergo, quàm portentosum, Deoque exosum crimen hoc esse necesse est? Et quæ te fors manet, urbs chara? an pares, quod absit, cum Solymæis civibus hodie poenas lues? minimè sanè, nisi paris culpæ sis rea. Sed quis templorum tuorum status est? an & in te garrulitatis, immodestiae, & licentiæ sunt receptacula? Id enim verò haud credam; nunquam enim hic comparere vos video, nisi ad omnem modestiam compositos, devoti & compuncti animi signa spirantes, obtutu pudico, modesto habitu, & gestu religioso: si alibi etiam tibi similis es, de quo quidem non dubito, hodierna Christi indignatio te minimè tangit, nec timenda sunt tibi flagella, quæ in sacrarum ædium violatores intorquet. Nemo tamen adeo firmas in sanctitate radices egit, ut concuti non possit, ne dicam præcipitari; unde in futuri potiùs mali cautelam, quàm in præsentis remedium demonstrabo vobis hodie, quàm gravem injuriam DEO inferant, qui DEI Basilicas, quibus omnis honor & cultus debetur, profanant; sic enim alieno sapere discetis exemplo, dum videbitis, quàm severè, quàm justè Christus ipse in eos animadvertat, qui tantâ eam impudentiâ & temeritate conculcant.

N n 3

II. An

II. An. non enim justam indignationis causam DEUS habeat, Auditores, cum nec in Templis quidem ea sibi reverentiæ signa videt exhiberi, quæ omni in loco ei debentur? non enim minus, quàm in Ecclesiis, ubique est præsens: *plena est omnis terra gloriâ ejus*, domi nimirum forisque, in angulis & compitis, in locis profanis & sacris, obscuris & honoratis; unde Heraclytus, tametsi gentilis, Romanos quosdam equites, loqui sibi dedignatos, quòd in fumanti casa & semiruto mapali ad furnum confidentem viderent, blandum subridens, *fidenter ingredi jussit*, nam & *hic quoque*, inquit, *Dii habitant immortales*. Hoc tametsi verissimum sit, noluit tamen DEUS nos obligare, ut pari ubique obsequio hanc ejus præsentiam veneremur; hæc enim obligatio, attentâ negotiorum multitudine ac occupationum varietate, mentisque humanæ distractione, difficilis sanè, si non inobservabilis foret. Satis ergo est, ut nullibi eum offendamus, nec tenemur, singulari eum honore ubique prosequi, pietissimi illius Regis exemplo, qui seipsum ita hortari solitus est: *benedic anima mea Domino in omni loco Dominationis ejus*. Verùm, qui hoc obsequii tributum non omni in loco exigit, illud tamen ibi sibi reddi imperat, ubi propriam sedem ac habitationem elegit: *elegi locum istum mihi in domum*; non quòd alibi præsens non sit, sed quòd in isto ab omnibus honorari & præsens agnosci velit. Hoc obsequium, ut nobis facilius redderet splendidas, magis ac sumptuosas esse voluit adhibere ut hominibus, qui externarum rerum specie capiuntur, ei Majestas existimationem, reverentiam, & sacrum quendam Dei habitantis horrorem ingenerent; autem majorem sacris locis reverentiam, & frequentiam conciliantem, & experimentis ostendit, se magis nobis propitium, ad nostras magis facilem, magis nos munificum esse, quàm in Templis, quæ pacis, & propitiamentum propterea appellavit, vel ut etiam legum humanarum privilegio, asyli, impunitatis, & securitatis, aliarumque prærogativarum titulis gauderent, majorem gloriam pondus inde acciperent, *domum majestatis mea gloriæ*, omnia Auditores, verissima sunt, & doctorum auctoritate probata: unde hunc in modum concinari lubet. Si DEUS emeris mundi spatii, quæ mensitate implet, pauca curæ reservavit, reliquis omnibus commodata & obsequia relicta non indignæ rusticitatis est, hisce pauculis eum venerari & revereri velle? quanta alia terrarumque spatia liberrimo subjecit arbitrio, ad negotia confabulandum, ridendum, ludendum, animumque ad libitum accommodata? cur ergo in Templis quidem parcimus? hoc est, quod gentium Apostolus versus Corinthios concitavit.

Isa. 6.3.

Aristot.

de pace

animi.

l. 7. c. 5.

Ps. 102.

22.

a. Paral.

7. 12.

ceret: nunquid domos non habetis? an Ecclesiam DEI contemnitis? Vah fideles, malè feriat! quæ hæc temeritas? si animum distrahere placet, nunquid domos habetis? si de rebus peregrè gestis differere, an conventicula desunt? si hominum consortio, & conversatione frui, an non sat amplæ sunt plateæ publicæ? si tractare negotia, an non patet mercatus? si effræni litare libidini, an non habetis prostibula, fornicees, & lupanaria? nunquid domos non habetis, & Ecclesiam DEI contemnitis?

III. Et verò fieri non potest, quin Divina indignatio ex nostrâ cum gentilibus comparatione plurimum crescat, notus enim est omnibus, Deum in sacris oraculis sæpenumero Zelotum dici, neque honoris sui æmulum pati posse: *DEVS æmulator Domini* appellatur in Deuteronomio, *DEVS æmulator* à Josue, *DEVS æmulator* à Propheta Nahum: quid ergo dicturum arbitramini, si honores & obsequia, quibus gentilium plurimi dæmonum simulacra coluerunt, cum fidelium obsequiis, qui DEI se cultores profitentur, comparaverit? Meminit ille enim verò (liceat ita de Deo ad captum nostrum loqui, quamvis nullius rei meminisse possit, cum nihil illi sit præteritum sed omnia præsentia, quique juxta eximium Ecclesiastici effatum, omnes retrò ætates, uno oculi ictu complectitur, *conspēctor est faculorum*) meminit, inquam, magnæ illius demissionis, quâ Idololatræ, in delubris Deorum suorum utebantur, immortali enim memoriæ posteritatis

signata sunt illa Senecæ verba: *intramus, inquit, templa compositi, ad sacrificium accessuri vultum submitimus, togam adducimus, in omne argumentum modestia fingimur.* An non meminit, Germanos veteres, salus & nemora Idolis suis dedicata nunquam intrasse, nisi vinculis constrictos, & catenis onustos, in servitutis, quam publicè professi sunt, insignis testimonium, uti Tracitus scripsit? An non meminit, Saracenos antiquos pavimenta templorum non nisi nudis pedibus calcasse, ad singularem corporis mundiciem; summamque animi demissionem denotandam, ut Lyranus testatur? An non meminit, Græcos tempore sacrificii nunquam vel nares emungere, vel os extergere, vel excreare solitos, ne mentis attentionem & religiosum silentium turbarent; ut Arianus recenset? Hæc ubi meminit *DEUS*, & cum illa, quâ nos utimur, reverentiâ comparat, quo zelo, Auditores, quâ indignatione replebitur, si verè, qualem se dicit, *DEVS æmulator* est? an non summæ sibi injuriæ vertet, ut Ambrosius ait, *circumsonare Sacramenta confusis vocibus, cum gentiles Idolis suis reverentiam tacendo detulerint.* An non hoc est, facere, ut *DEUS* noster invidere debeat Jovi, Saturno, Isidi, & Osiridi, qui à cultoribus suis plus reverentiæ & honoris tulerunt; dum falso eorum Numini oves & boves jugulabantur, quàm dum modò Unigenitus DEI Filius in Ara immolatur?

IV. Ad hæc DEUS minimè à nobis exigit tam rigidam reverentiam, qualem gentiles in delubris suis adhibebant; neque enim ille nos jubet, aut linguam è faucibus eruere, aut oculos effodere, uti nostrà etiam ætate in templo Mechæ miserè delusi Mahometani solent: de liberrimo solùm ac dissoluto garritu, confabulationibus, obtutibus non liberis duntaxat, sed & lascivis agitur; num grave nobis videatur, si nictus & annutus, manuum oscula, jocos, risus, & cachinnos prohibeat, nec in profanis locis decentes? quodsi nec ista, ne in Templis quidem à nobis obtineat, quid alibi impetrabit? An illi Deum in compitis ac circulis honorabunt, quem in corde sanctuarii despiciunt, esto, quòd multa, magnaque pietatis, modestiæ & compunctiõnis specimina in aliis videant? Hic culpas suas deplorat, ille confitetur, hic Sacramenta ministrat, ille recipit, hic sacrificio assistit, hic psalmos decantat, ille precatorias evolvit corollas, hic Eleemosynas dispertit, hic pugnis tundit pectora, ille oscula terræ figit: quodsi his exemplis minimè commovemur, sed illo plangente, hic risu distluit? illo precante, hic flagitiis se inquinat; quod tandem de talibus iudicium formabimus? Si in Ecclesia constituti tantorum efficiamur malorum rei, liceat, verbis Chrysostomi uti, quales tandem nos futuros putamus, cum hinc fuerimus egressi? tantos fluctus patimur in portu, quid ergo, cum exiverimus in pelagus illud malorum, forum dico, & urbana ne-

gotia, & domesticas curas? Num inducere non possumus, ut dico tempore devotè orationis in templo, tot aliorum curis incitari, quid domi faciemus, tantisque negotiis distracti? An tumultus populi animum colligat id non facit constitutus in loco? an à murmurationibus abstinet? conenticulis, qui in DEI domo non continet? an ab amoris inlusibus sibi temperabit in conviviis profanis, qui nec in Ecclesia deratur? Quà modestià sedebit theatris & podiis, qui concivæ tam incompositis moribus stit? si ab impudentia non abhorret, quam publicis criminationibus reprehendi, quid faciet, ubi extollet laudibus extolli, & mactati comiis? si peccata committit, ubi alii se accusant, quid ibi ubi plurimos audiet de iis cum gloria gloriari? Verbo, si in DEU iuriosus est, ubi honoribus quid ibi perpetrabit, ubi DEU lã in honoratur? Enimverò, quã facilitate DEO cultum de templo, palàm ostendit, esse extra templum humanitatis, & religionis expertem, vos docet, quòd Dominus in sancto suo; cur ergo negligit subnectitur, sileat à facie eius terra? Rursus fide certum est, ibi velut in throno regio cur cur ergo eum non veneramus Regem vestrum? Fides DEU templo velut in tribunali suo cur ergo Judicem non expartiamur

que fulmen ejus timetis ? an necdum agnoscitis ? DEUM justissimè averfari, qui tam parùm honoris, tantum verò contumeliæ ipsi in templis inferunt ? Id si fiat, ubi culpam deprecabimur, ubi veniam rogabimus, quò ibimus, ut imminentibus nos supplicis subducamus ?

V. Et verò, si bene rem perpendamus, Auditores, DEUS templa & Basilicas non tam in gloriam suam, quàm nostram utilitatem & commodam destinavit ; ipsius certè magnitudini, nec mole marmoreâ ad majestatem compositâ, nec tholis auro illitis, nec Aris argento superbis, nec fulgurantibus candelabris quidquam accedit, nec minùs ille absque his omnibus beatus esset, quàm fuerat ab omni retrò aternitate, cum mundo & adoratoribus caruit : DEVS, qui fecit omnia, dicebat appositè Apostolus Atheniensibus, non in manufactis templis habitat, nec manibus humanis colitur, indigens aliquo. DEI sanè intentio alia non erat, quàm aliquem sibi in terris locum determinare, cujus aspectu ad clementiam mortalibus exhibendam moveretur ; cum enim crebris ubique injuriis irritetur, gaudet templorum aspectu placari, & intentata mortalibus fulmina è manibus sibi extorqueri, quemadmodum in Hierosolymitani templi dedicatione Salomoni testatus est : Oculi mei erunt aperti, & aures mea erectæ ad orationem ejus, qui in isto loco oraverit, & propitius ero peccatis illorum. Si igitur DEUS ex aspectu templorum indignationis potius, quàm cle-

R. P. Segneri Quadragesimale.

mentia materiam inveniat, ubi Deum Immortalem ! pietatem & veniam sperabimus ? in quam aliam terræ partem necesse erit, oculos convertere, ut flagella suspendat ? an in plateas, tam dissolutis moribus, tantaque vitæ libertate infames ? an in nobilium domos ? sed quid ibi videbit, nisi mendicos ex atris pulsos, ut plures in stabulis equi nutriantur ? an in officinas artificum ? in quibus mendacia & fraudes, velut domi suæ habitant. An in pauperum tuguria ? ærumnarum impatientiâ & desperatione plena. An in rusticorum mapalia ? rapinis & fraudibus contexta. An ad tribunalia & Judicum sublelia se conferat ? Vah, quid aliud aspiciet, quàm accusationes malignas, processus fallaces, testes corruptos, advocatos venales, Judices iniquos, lites ad emungendos pauperum loculos protelatas, pauperes succumbentes, & locupletes victores ? Si trapezitarum mensas, & distinas cambii tabernas intuebitur, quid nisi putidissimas usuras inveniet ? si atria contractibus stipulandis destinata, quid nisi deceptiones enormes ? si telonia gabellis & vectigalibus deputata, quid nisi extractiones turpissimas ? Nec ad aulas certè oculos deflectere poterit, quin in patentibus atris videat lusus famulitii, ac satelitem otia ; in propylæis calumnias & maledicentiam aulicorum, in arcanioribus conclavibus verò fastum & superbiam grandium : ibi, ibi livorem cordium, simulationem vultuum, verborum dulcedinem & mella, to-

O o xica

xica ac venena animorum, ibi contemptam sinceritatem, æstimatam astitiam, innocentiam appetitam infidiis, & scelus dominans, favorem triumphantem, virtutem depresso, & conculcatam intuebitur. Heu nos miseros, si scenas & theatra, verba propudiosa & impudentia, exhibitiones obscænas & turpes aspiciet! miseros nos, si suburbana nostra, Baccho & Veneri dicata videbit! Si oculos in mare desleat, nil nisi rapinas; si silvas & saltus, nil nisi latrocinia ac neces, si prata & agros, nil, nisi amores lascivientes videbit. Quocunque reflectet oculos, nil aspiciet, nisi quod iram accendat, & fulmina ad vindictam subministrat: tanta est scelerum colluvies, quæ hæc ætate universo terrarum orbi dominatur. Non est veritas, non est misericordia, non est scientia DEI in terra, verissimè cum Osea exclamandum est, sed maledictum, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundaverunt. Heu, quæ carnis turpitudine, quale fimetum, quæ sædissima putredo universo se orbi superfudit? ut merito dici possit: sanguis sanguinem tetigit, dum eadem ex stirpe nati & ex eodem sanguine concreti, illicitis amoribus copulantur. Quid ergo, auditores, quid tandem eveniet, si etiam in templis nil nisi indignationis materiem DEUS inveniat, super quo propitius esse poterit nobis? sub quo alio tecto securitatem sperabimus? Enimverò, Auditores, malorum omnium causa & origo, quæ florentissimas etiam urbes astras diruit, ultio Domini est, ultio templi sui, palam pronuntio contumelia. Videtis bella & hostilitates? ultio Domini est, ultio templi sui. Contagiones, & pestilentie grassantes? ultio Domini est, ultio templi sui. Terræ motus, & percussiones formidandas? ultio Domini est, ultio templi sui. Nec aliam est ærumnarum nostrarum originem rimari, Chrysostomo teste, nisi quod enim templa placando Deo non sint, in illis etiam cum irritum ubi ejus Clementiam conciliari posse foret: Hinc subversa sunt omnia, hinc perierunt omnia, quoniam tempore, quo maximè Deus erat iratus, eo magis iritato discidium fieri possit, ut veritatem adhibere non possemus? si homines alibi peccarent, atque adeo necesse haberent, injurias DEO compensandi in templis, veniant tassis mererentur; cum auctore lera ubique adeo invalescant, ut rere dici possit, corrupta est terra Domino: quæ, non dicam contumelia, sed stupiditas & stultitia ea in templis etiam perpetrata, nostra ætate impudentissimè committit?

Osea 4.

2.

Jerem.

5-7.

VI. Alium longè Dei placatum modum Majores nostri tenuerunt; præsertim enim verò habebant respectum Christiani, templa præcipuè eius finem erecta, ut, quem culpis nostris alibi accendimus, lachrimis nostris furorem extingueremus, quæ

dicite, corporis compositione ibi comparere soliti sunt? luctu & squalore obstiti, aspersi cinere, funibus cincti, ad Sacerdotum pedes verecundâ demissione prostrati, fletu & lachrimis eos inundabant, oculis dissuaviabantur, nec ulla demissionis signa negligebant, quibus aut dolorem de culpis, aut veniæ desiderium testarentur; nec id infimæ tantum conditionis personæ fecerunt, sed coronati quoque vertices, maximè cum publicum scandalum publicâ quoque penitentia erat expiandum. Ita Romanorum Imperator Theodosius Mediolanensem Basilicam, vili indutus habitu intravit, & ad primum ejus limen in terram prostratus, Davidicum illud piè ingeminavit: *adbasit pavimento anima mea; vivifica me secundum Verbum tuum*: mox frontem ac pectus percussit, capillos vulsit, solum lachrimis tinxit, ac sacrificii tempore, procul à Purpuratorum coronâ, intra populi subscellia genuflexus permansit. Quid de Ludovico Imperatore, quid de Henrico secundo dicam? ille aspero cilicio, hic sacco indutus, Aquisgrani ille, hic Cantuarie, ille ad Templi portam, hic ad pedem aræ, de genibus delictorum veniam ab omnibus, qui templum oraturi intraverant, efflictim exposcebant: ad hæc Henricus, regios denudans humeros, in totius populi præsentia, ab octoginta & amplius Monachis flagris cædi postulavit. Exemplum Swenonis Daniæ Regis singulare prorsus est, ac memorandum: Jusserat ille præcipiti sententiâ, pri-

marios quosdam subditorum, modum Regiminis reprehendere ausos, trucidari: id ubi Guilielmo Sanctissimo Roschildensium Antistiti, innotuit, justissimo zelo accensus, dissimulavit quidem aliquamdiu delictum, cum autem paucis inde diebus Regem ingenti pompâ, & nobilissima purpuratorum coronâ stipatum Ecclesiam subire videret, obviam ei processit magnanimus Præsul, ac Pædo pastorali illum repellens, quâ fronte, inquit, Rex homicida templum ingrederis? si etiamnum obstinatum habes animum in scelere, quod patrâsti, cave, longius progrediari; hic enim locus non patet peccatoribus protervis; si verò serio detestaris delicti enormitatem, hæc pompa non convenit penitenti; abripi te igitur quantocyus; hoc enim loco indignus es. Quo animo hanc Præsulis libertatem Regem tulisse arbitramini? Audite, & obstupescite! nec factum suum excusavit, nec de Præsulis rigore questus, nec se offensum vel verbulo testatus est, sed inclinato demissè capite, in palatium secessit; Ibi, positâ purpurâ & vilem lacernam indutus, nudo capite ac pedibus ad Ecclesiæ limina in genua provolutus jacuit, donec Episcopus in Missæ officio græcâ voce *Kyrie eleyson*, divinam misericordiam invocaret; tum enim Præsul de adventu Regis certior factus, musicis silentium indixit, ac ad Templi fores progressus, Regem copiosis perfusum lacrimis, sui que delicti veniam suppliciter rogantem invenit: commota

funt ad hoc spectaculum sancti Præfulis viscera, unde è terra levatum arctè complexus, ac regio indutum vestitu ad Ecclesiæ tholum perduxit, ubi Rex indicto per præconem silentio coram immensa populi coronâ, crimen suum palàm confessus est, ac Guilielmi Præfulis zelo ac benignitate laudatâ, in grati animi signum calicem aureum dono obtulit, ac mediam partem Provinciæ, cui Stephnicæ nomen, Ecclesiæ redditibus adjecit.

VII. O Exempla, omni retrò sæculorum memoriâ dignâ! minimè tamen illa vobis hodie imitanda propono, tantum equidem à vobis haud peto; jam pridem enim illa fidelium pietas defecit, & antiquus fervor defecit; continere me tamen haud possum, quin exclamem: si personas adeo illustres & conspicuas imitari animus non est, cur non defectum hunc oculorum saltem modestiâ, linguæ silentio, totiusque corporis decenti compositione suppletis? Demus Viris ordinis equestris, ut etiam intra limites Ecclesiæ crucem pectori, ensèque lateri affixum gerant, nec cupio, ut imitentur Imperatorem Theodosium, qui nunquam, nisi posita coronâ & armis, Ecclesiam intravit; sed cur non saltem utrumque genua, quæ Deum decet, demissione curvant, eique non dimidiatam tantùm, sed integram, non affectatam, sed sinceram Reverentiam exhibent? Indulgeamus nobili gyncæo, ut monilia collo, auribus in aures appendant, nec desidero, ut

demissionem Agnetis Augustæ lentur, quæ non nisi simplici & ignobili panno induta, zelum & ingreſſa est: sed cur non humeros, eâ animi corpore verecundiâ, quæ tot Angelorum præsentiam decet, præ Angelos? quoscumque demum Angelos intelligamus, sive quos natos fecit, aut qui mortum innocenti & candore, vel muneris & digni caractere Angelis æquivalent: lucus in re tam facili & æquâ excusatione, quo titulo, quo ratione, quo demum pretextu poterunt sustineri? O de quibus tunc dici potest illud Prophetæ Hieremias, *Ecce iste coopertus est aurum, & omnis spiritus non est in eo, si solum superbiæ spiritum excipere certè nec spiritus devotionis, & pietatis, nec prudentiæ & timoris emicat.* Quid Viros illos sanctissimos, quos paulò antè laudavi, quos esse existimatis, si hac re ipsa nostra accederent, & personæ longè interiores ac conditione inferiores, tantâ vanitate viderent curare? Istene, dicerent, Deo sanctissimi habitus est? sicine ad adorandum Deum, tot injuriis lætæ acceditur? Itane ad detestanda peccata, veniamque rogandam? *Valde sunt idonei intercessores, Dominum precant, cum Divo Cypriano clamant, nec convenienter ad placandum accedunt, nec consilium quem offendunt.* Non cogitant mirum finem, propter quem

sunt frequentanda; Missæ quidem sacrificio intersunt, sed ex consuetudine tantum; curvant genua, sed absque ullo sensu pietatis; ad sacra se tribunalia de noxis accusaturi advolunt, sed absque conveniente animi applicatione: ignorant miseri, quid agant. Hunc sanè in modum loquerentur Viri illi eximii, & dubio procul rem acu tangerent; quidquid enim perperam in Templis accidit, inde contingit, quòd paucissimi sint, qui satis perpendant, non nisi ad Deum placandum se illuc concessisse: multos sola curiositas attrahit, multos temporis fallendi studium, multos sola consuetudo; paucissimi eo animo adeunt, ut noxarum veniam à Deo consequantur. Si vespertinis Psalmis assistunt, id aurium oblectandarum gratiâ faciunt, quas musicarum vocum suavitas titillat; minimè verò mentem elevat, ad pium verborum sensum ruminandum; si concioni intersunt, intellectum solummodo eloquentiæ ornatu & ubertate pascunt, nullum sibi salutari doctrinæ fructum jejuniâ voluntate decerpente: Supplicationes publicas comitantur, ut oculos personarum affluentium varietate distrahant, minimè verò, ut affectus animi sui, mysteriorum, quæ representantur, sanctitati conjungant: si festos dies celebrant, sanctorum Cælitum memoriam minimè augent: quis ergo miretur, eos non Dei, sed vanitatis spiritu plenos illic commorari? Neque tamen negaverim, etiam honestæ, quam memoravi, voluptatis gratiâ posse templa frequentari;

hoc enim minimè prohibetur; sed cur Dei omnino obliviscimur? quasi verò primarius actionum istarum finis non Dei honor, sed nostri duntaxat animi relaxatio foret: & credere possumus aut sperare, functiones has Deo placere, ab illo laudari, & approbari? O nos delusos! contrarium sanè experiemur: metuo reverà, ne idipsum nobis Deus exprobrat, quod per Malachiam Prophetam similibus objecit: *Ecce ego projiciam vobis brachium: & dispergam super vultum vestrum stercus solennitatum vestrarum.* Deum immortalem! quæ verba hæc, Auditores, quæ verba? quis ea crederet, nisi essent divini oris Oracula? Festa celebratis, ait Deus, suavi vocum concentu, parietum ornatu; & pretioso apparatu: servate vobis hæc omnia, per me licet; nihil enim aliud video vos facere, quam confabulari, garrere, risu & cachinnis dissolvi, haud aliter, quam in theatris publicis, & infami scenarum licentiâ solet accidere; hæc ego festa, velut lutum vilissimum, in vultus vestros projiciam: *dispergam super vultum vestrum stercus solennitatum vestrarum.* Hæc non sunt solennitates meæ, sed vestra, non enim mei, sed vestri gratiâ illas acceditis, ut animum relaxetis, tempusque fallatis, jocis indulgeatis, domumque meam in domum lusûs & negotiationis convertatis. Hæc enim verò metuo, ne aliquando Deus nobis exprobrat, nisi fortè hac ipsâ jam horâ exprobraverit.

VIII. Et utinam relaxandi animi, temporisque fallendi gratiâ templa

O o 3 acce

accederent ! Illud enim verò pessimum est , multos ex composito eò venire , ut peccent , quodque longè pejus est , ut alios ad peccandum inducant. Quid ? ut alios ad peccandum inducant ? Ita enimvero : repeto ; Ecclesias frequentant , ut alios ad peccandum inducant. An non enim notorium est , templa à plurimis eligi , velut opportuna ad struendas alienæ pudicitiaë insidias loca ? hic vel maximè laquei texuntur ac retia , ut alios implicent , ac involvant ; hic liberrimè ponuntur offendicula , ut alii ad lapsum impellantur. Quid multis ? eò perventum est , ut

Fer. 7.
30. *licet cum Jeremia exclamare : Ponuntur offendicula in domo , in qua invocatum est Nomen Domini , ut polluantur. Vah scelus morumque licentiam ! Ubi tandem securus eris , ô Sancte pudor , si nec in domo Dei tutum refugium invenis ? fugis liberum per fenestras prospectum , ne curiosæ vicinæ oculis , & obtutu contaminearis ; odisti plateas & compita , ne à vaga multitudine injuriam patiaris ; scenas , ac theatra deseris , ne ab impudicis spectaculis offendaris. Verùm quo fructu ? si vix templum ingressus in scopulos incidas , alibi sollicitè evitatos , cogarisque ingenti tui ludibrio in ipso portu naufragium pati. Heu mihi , necesse foret hac ætate , ut divino cultui vacaturi in catambas descendant ; periculosum enim est , etiam tremendo Missæ sacrificio assistere , supplicationes publicas comitari , divina oracula ex suggestu audire , ipsaque Divinissima*

Ecclesiæ Sacramenta frequentantiam vel hac horâ non nudum habent nomen , sed & Pauli zelum habent ut tantæ licentiæ enormitatem explicare , & tam atrocem exterminare possem.

IX. Ea quondam mentibus barbaris templorum reverentia stimatio inerat , ut in hostili sine Christiani nullum securus , bona omnia tuerentur , asylanderent : testis est Roma , cum incus , admoto ad ejus jugulum Gothico , ingenti per illam struendæ trucidentiæ grassaretur ; tantumtè barbarus iste honorem , contra Deo templis detulit , ut rigido imperio furentem exercitum cucurrit , ne quenquam intra murum aditus læderet. Erat per dignum admiratione ac stupore spectaculum , Romanos edicti non ad propugnacula , sed ad incertatim confugere ; eò pretioque inferebant , illic tritum spatium , quibus urbis expulsi habitabant , morabantur , ibi prandebant , dormiebant securi , patentibus & apertis ea gratia immunitate , quæ ceteris , quæ & propugnaculis clauderentur , gata est ; discurrebant inter attonitam civitatem Barbari amentes , dominabantur propugnaculis , munimenta cum morantur , jam Consulibus palatium procerum regias invaserant , & num ætati decrepitæ in domibus gemitibus infantulorum in conspectu sponlarum lachrimis in conspectu

nec in nosocomiis infirmorum lamentis & precibus parcebant, nihil undique nisi mortis horror increbescibat, plateæ & compita ululatu & singultibus, clamore & confusione perlonabant; in solis templis tantos inter tumultus tranquillâ pace frui licebat, ad eorum usque limina cum furentes pertingerent barbari, mox pedem retraxerunt, maris instar irati, quod allisum litori frementes illicò fluctus resorbet, *Huc usque cruentus saeviebat inimicus*, inquit Augustinus, *ibi tota feriendi refranabatur immanitas, & captivandi cupiditas frangebatur*. Viri juxta, ac mulieres, senes & infantes; innuptæ nuptæque, Christiani & gentiles, in templis securitate gaudebant; intactæ ibi erant vestes, purpura, aurum, gemmæ, vasa pretiosa, quæ sacra, quæ profana, ut D. Augustinus, Hieronymus, Orosius, aliique eorum temporum scriptores testantur. Jam ita ratiocinari libet, Auditores: Si tanta est templorum reverentia, ut vel barbarus religioni sibi duceret; illuc confugientibus nocere; an non pudeat Christianos, non corporibus, sed animis aliorum gravissima ibi damna inferre? Certè absque comparatione gravius damnum est, divinam perdere gratiam, quàm quocunque alio fortunæ bono privari, melius enim est homini, *justum esse, quàm hominem*, ut appositè ait D. Augustinus: si ergo barbarus in templo non est aulus violare bona, quæ hominis sunt, corporis nimirum & fortunæ; quam proterva temeritas est, violare, quæ *justi* sunt, ani-

nam nimirum & conscientiam? Et tamen, gemens id dico! & tamen sunt plurimi, qui aliis pudorem, gratiam, Paradisum, ac Deum ipsum in templo extorquere student, nec desunt, qui hunc in finem sese vanè exornent, vestes, vultum, & oculos lascivè componant, ut faciliùs incautos irretiant, vel irretitos arctiùs stringant. An non ipsi templorum parietes ad tam immanis injuriæ sensum moveantur, muti lapides exclament, & picturæ sensus expertes infremant? an non Angeli certatim immisso in eos fulmine hoc scelus ulciscantur? Certè D. Petrus Damiani affirmat, *Quantum putamus, adversum nos moventur Angeli? verba sunt sancti, dum in conspectu illius nos irreverenter sedere, timè & ridere, & sermones inutiles movere conspiciunt, cui scilicet ipsi trememes assistunt*. Si ob levem duntaxat irreverentiam usque adeo excandescunt, quid facient, si in ejusdem Dei præsentia ac conspectu nos impudenter peccare, alios ad scelus allicere, Deique templa in speluncas latronum convertere viderint, latronum, inquam, animarum, quod omnium atrocissimum latrocinii genus est: an non ingenti adversum nos zelo exardescant, & præ indignatione tabescent?

X. O utinam maximo hodie numero adesses juvenus incauta, quæ fronte perfrictâ tantas Deo injurias tantaque animabus damna infers in templis! Cogita, dicerem, cogita infelix, præsentissimum, quod tibi imminet, damnationis periculum! noli longiùs

Exod.
15.3.

longius abuti divinâ patientiâ : dissimulat ad tempus , sed noli credere , te impunè abituram : Dominus , quasi vir pugnatur : luctari non rarò videtur cum nostra malitia , & velut ab ea victus recedere ; sed cave ! Omnipotens Nomen Ejus ! cùm minimè timueris , castigabit factum tuum , tantamque morum licentiam reprimet. Eia quid agis ? quid moliris ? quid expectas ? an fortè , ut Christus non jam ampliùs flagellis , sed fulmine armatus , è templo obsecrationibus tuis profanato te expellat ? Sequere , quæso , consilium meum ; abripe te , & facesse hinc ocyùs , nec pedem huc posthac inferas , nisi moribus in meliùs emendatis : qua enim fronte pavimentum hoc calcare , ad aras has consistere , has intueri imagines , velut totidem juvenilis tuæ licentiæ testimonia præsumis ? Hic certe minimè tuta consistere potes , nullius enim unquam locus , quantumvis Sacrosanctus , aut refugium , aut impunitatem præbet illi , à quo fuit violatus. Cælum sanè Empireum rebelles Angelos minimè defendit ; nec terrestres Paradisus Adamum ibi peccantem retinuit : & tu in Ecclesia tot injuriis pollutâ asylum speras ? Nolite considerare in verbis mendacii dicentes : Templum Domini , Templum Domini , Templum Domini ; timendum sanè est , ne subitus terræ motus , ut Epidauri & Arimini , tibi incumbat , qui templorum ruinam malè feriato capiti tuo allidat , nisi te quantocyùs hinc protipias : ut quid locum noxiè occupas ; aliis potiùs relinque , ut Con-

Jer. 7.4.

ditiones audiant , supplicationes tententur , Psalmis interficiantur , & devocantur. Si eo tempore libere libet indulgere , aufer te hinc tentes campos , in suburbana caude , pravis te confortiis jungat prostibulis & lupanariis carere. Nolite mirari , me vos tantè dulò ac ferio à templi ingressu deturbari : si enim aliis , quantumvis visissimorum criminum reis , à templis rem , non dubito , Sanctos hæc filica sepultos suis è tumulis hinc hinc , mihi que acerbè exprobrat quòd cultoribus eos suis hinc præsumam : cùm ergo occurrant , signum est eos approbare quæ dico , vestramque præter abominari. Hæc enim verò dico Auditores , si improba illa & detestanda juvenus ad me hodie audire confluxisset ; hæc enim videtur populus ille , de quo per Moysen Dominus : Populus , qui ab omnibus diebus me provocat ante faciem meam semper. Sed , ut video , qui presentis sunt rei , non adsunt , & ego indignationis meæ zelum in eos habeo , qui minimè merentur. Sed me pœnitet hæc dixisse ; maxime interest , ut perspektum habeatis quantâ reverentiâ à viliissimis vermibus Dei domus habenda Domum Dei decet sanctitudo. Quia in illa asylum conceditis latronibus , & homicidis , cur non vestri , modestiæ , & compunctiōis au fortè sicut ab aulis , ita & à templis exesse cogemus eos , qui pietati care cupiunt & perpendunt

Auditores, an Christus satis causæ habuerit, ut propriâ manu abusum usque adeo intolerandum castigaret.

P A R S A L T E R A.

Audire mihi videor nonnullos vestrum: Ote virum bonum, Pater mi! non advertis, quantum tibi ipsi hoc sermone noceas? ad unum omnes è templo fugabis; quos ergo posthac Auditores habebis? consultius longè ageres, si coniveres nonnihil, & liberam singulis agendi facultatem relinqueres; sic enim & honori tuo, & Auditorum frequentiæ, & Templorum celebritati consuleres. Grates profectò maximas tam opportuna suadentibus debeo; verùm si ita est, cur non idiplum Christo suggestistis, qui dudum ante me fecit, quod in me criminamini? Templum ille, si nôstis, ingressus est, ad solennem pro more concionem ibi habendam, & nihilominus, cùm exiguum nonnullorum reverentiam observaret, flagellum arripuit, omnesque extra templi limina ejecit: *Omnes ejecit è templo.* An non hoc imprudenter, si Auditores habere cupiebat? veniam ergo mihi dabit, si & ego animum induxi, exemplum inde, inusitatum quidem, divinum tamen sumendi.

XII. Verùm mittamus has objectiones, joco potius, quàm seriò factas, de vobis certè persuasum habeo, Auditores, vos Templum minimè accedere, ut illud profanetis, atque ideo liberius in hanc corruptelam invecus sum; novi enim ubi, & quibus loquar. Quod si sine tam improbo sacras aliquando ædes subire vobis animus fuisset,

R. P. Segneri *Quadragesimale.*

set, dicerem sanè, tam gravem audaciam impunè minimè abituram, nisi Apostolum mendacem fuisse credamus, dum liberè ac palàm asseruit: *si quis templum DEI violaverit, disperdet illum DEVS.* Aurem, quæso, ad id advertite, quod sub præcedentis sæculi finem Crotonæ celebri Calabriæ civitate contigit. Vixerat ibi puella Illustri natalibus, rarâ corporis formâ, affabilitate, & pulchritudine dotata; his illa eximiiis DEI donis, in dantis despectum turpiter abutebatur, nulli tamen magis quàm in templis, ubi non alio fine comparere videbatur, quàm ut idoli instar adoraretur. Admonita est sæpenuvero, & seriò quidem, verùm nequicquam; nunc supplicium, quod tandem illi incubuit, audite. Fortè solenni cuidam convivio sero jam vespere intererat, cùm ecce subito adeo vehementi, & intolerabili viscerum dolore correpta est, ut inter horrendos ululatus se se contorque-
quere, fremere, & spumare cœperit, sicque turbatâ convivantium hilaritate intra suorum brachia domum deportari debuerit, mortuæ similior, quàm animi deliquium patienti, Vocari in tempesta nocte medici, applicare fomenta, & pharmaca, sed irritò conatu, ut tandem velut ad conclamatam ex vicino Asceterio conscientiæ arbiter vocaretur, ultimum plerumque refugium, etiam eorum, qui eos prius exosos, viles, ac despectos habuerunt. Accurrit ergo vir probus, ac discretus, cumque exhomologesis faciendæ memoria injectâ, eandem suaviter hortaretur, ut amores lascivos, morum, vitæque

P p que

que licentiam, unicam fortè præsentis calamitatis causam, serio detestaretur, torvis illum turbatisque oculis intuita, flagitia sua protervè tueri, & saniora suadentem cum fastu & supercilio rejicere cœpit. Pater, cum nullum serii doloris sensum, aut penitentis animi signum exprimere posset, necessarium esse censuit, Divini judicii rigorem, vitæque antea actæ turpitudinem illi ante oculos ponere, & salubri terrore ad meliora revocare. Auscultavit illa vultu aliquantisper immoto, mox velut in furias acta, in hæc arrogantissima verba prorupit: si DEO me accipere placet, qualis sum, accipiat sanè, non obliſto, sin minus, relinquat me: mox tergum sacerdoti obvertere, & rabiosè potiùs mugire, quàm articulatè loqui perrexit. Ad responsum hoc, nescio, superbum magis, an desperatum, inhorruit sacerdos, & quidquid artis ac industriæ suppetebat, deliranti adhibuit; cum verò nec verbis asperis ad eam terendam, nec lenibus ad demulcendam, vim porrò ullam inesse adverteret, ingenti animi dolore illam furori suo in prædam relinquere, domumque reverti coactus est. Interea puellæ pater, cum eam sat longo tempore animi arbitro collocutam comperisset, noxarum confessione animum eluisse ratus, parochum monuit, ut absque mora supremo morituram viatico communiret; igitur sub primum diei diluculum adest sollicitus sacerdos, numerosâ comitum coronâ, ex improvise morituræ periculo attonitâ, stipatus. Jamque ad cubiculi limen, in quo ægra decubuit,

constiterat, cum exortus turbo ædium fores violenter effregisset, & sacerdotem ab ingressu prohibuit: accurrerunt ocyus famulorum ostium referant, sed occulta signa percipit, & in fugam coniecti sunt; intra decumbentis conclave tam horrendum midandus catenarum fragor, & numerum collisio, vocumque stridor audiri cœpit; palàm apparet, totum intus ædium tumultuari. Ad hunc ructum attonitus, qui confluxerat, primum turbari, mox dissipari, tandem cum Sacratissimo Sacramento re infectâ redire coactus est. disceserat, cum mitigato horrore tumultus posuit, ac cubiles fores sponte patuerunt: sed heu! spectaculum atrox & ferale; totum conclave expilato simile apparebat, minuta in partes lectica, turbata lintheamina, dejectum conopæon cubiculi & scrinia omnia sursum sum versa, ac per humum dispersæ vestes pretiosæ disjectæ, sparsi annuli, liquores odoriferi, & guentorum effusa fragrantia: quod summum horrorem incusserat, sola ipsa nudo corpore in pavimento strata, extincta & exanimis spectu vultu usque adeo horrendo, ut esset infelicem damnationis sententiam in ejus ore descriptam legere. Quis sero genitori ad tam lugubre spectaculum animus fuerit, vobis judicabo relinquo: adjuravit ille domesticos omnes, ut suo saltem honori & facerent, & tristissimam carissimam

phen nemini revelarent; inde exequias instrui, ac infame funus intra templi confinia humari curavit. Verum non passa est Ecclesia, suo in sinu mortuam quiescere, quæ eam, dum viveret, toties profanavit. Ecce enim alterâ statim die tristissimum patri nuntium affertur, filiam exhumatam, ac insepultam jacere. Ille, inops consilii & præ dolore sui vix potens, primò in patenti eam campo sub diruti cujusdam muri ruinis sepeliri præcepit, sed exinde ejectam, ad maris litora sabulo obrui iussit; eum autem illa quoque tellus impudicam evomeret, ac probrosum cadaver ab oculis porro amovere non posset, furore tandem correptus exclamavit: veniant ergo diaboli, ac omnes inferni furia & cujus animam jam possident, ejus quoque corpus ad inferos secum abripiant. Promissimè vocati parvère: ecce enim integer diabolorum cuneus se stitit, & recenti etiamnum tragœdiæ hujus famâ, infaustum funus infernali pompâ ad Tartarum deduxere. Videtis ergo, quàm verè dicat Apostolus: *si quis templum DEI violaverit, disperdet illum DEVS*. O quàm facile DEO est, injurias suas ulcisci! & necdum expavescimus, necdum contremiscimus, quasi verò vires illi desint, æquale de nobis supplicium sumendi?

XIII. Tandem considerate, Auditores, in his, quæ frequentatis, templis stabilem vos ad finem usque mundi domum habituros: vestra, quæ habitatis, palatia brevi duntaxat tem-

pore vos recipiunt; quam primùm vitâ functi fueritis, etiam qui vobis charissimi sunt, & proximo sanguine juncti, vos ejicient, ne isætores, domos infestetis; solis tandem in templis quies vobis indulgebatur: *sepulchra eorum*, ait psaltes Regius, *sepulchra eorum domus eorum in æternum*. Quam ergo hic requiem defunctus expectet, qui sacrum hunc locum tot injuriis vivus affecit? Timeo enim verò, ne, si templorum monumenta aperirentur, plurium hominum cadavera (audeone dicere?) desiderarentur, quæ DEI permisso à dæmonibus translata, & velut loco tam sacro indigna, ad profundissimum in centro terræ effossum sepulchrum, ad locum nimirum non quietis, sed doloris æterni abrepta sunt: *in locum tormentorum*. Vestrumne aliquis est, ô Christiani! qui tanto se periculo exponat; timeo quidem, ne hic loquendi rigor multis displiceat; sed date veniam, quia Christi exemplo utendum est hodie flagello; si cui ictus dolent, sibi tribuat, quod sentit. Nemo à me blanditias aut palium expectet; mundi vitia carpenda sunt, placeat, displiceatve, nil interest; si enim hoc non facerem, *va. Isa. 64. mihi, quia tacui: va mihi, quia tacui*, clamandum mihi foret cum Isaia; sed nequidquam. Hoc verò à me DEUS avertat, ne servili hominum respectu territus, causam ejus unquam agere desistam, acclamationes enim non cupio, applausus non desidero, sed DEO soli placere.